

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ГЕОГРАФИЯ ЖӘНЕ ТАБИҒАТТЫ ПАЙДАЛАНУ ФАКУЛЬТЕТІ

IV ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 4-21 сәуір, 2017 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 10-13 сәуір, 2017 жыл

IV МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 4-21 апреля 2017 года

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 10-13 апреля 2017 года

IV INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 4-21 April, 2017

MATERIALS

of International Scientific Conference
of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, 10-13 April, 2017

экологиялық жағдайын жақсарту мәселерін шешудің бірден бір жолы туризм секторын дамыту болып табылады. Бәйдібек ауданы туризмінің қазіргі жағдайын бағалау үшін ауданның табиғи туристік-рекреациялық мүмкіндіктерін және потенциалын, әлеуметтік-экономикалық туристік-рекреациялық потенциалын және ауданның туристік шаруашылығын анықтауда біршама зерттеу жұмыстары жүргізіліп, ауданда туризмінің дамуының күшті және әлсіз жақтары мен мүмкіншіліктері және қауіптері, яғни SWOT анализі, сонымен қатар даму мәселелері қарастырылды. Зерттеу жұмыстарының нәтижелері бойынша Бәйдібек ауданында туризмді дамытудың мүмкіншіліктері жоғары болып келеді. Ауданның тау бөктерінде орналасқан жерлері экотуризмді дамытуға қолайлы болғандықтан, 5 туристік соқпақ қалыптасқан. Мәселен, 33 шақырымдық Қостұра — Боралдай шатқалы соқпағымен жаяу, атты, автокөлікпен жүріп өтуге болады. Киелі орын, көрікті ландшафт, сан алуан өсімдіктер мен жануарлар әлеміне бай, тылсымы тереңде жатқан Ақмешіт Әулие үңгірі мен суы емге шипа Ақтас Әулие бұлағында емдік туризмді дамыту қолға алынуда. Бәйдібек ауданда туристерге бірнеше туризм түрлерімен айналысуға мүмкіндік беретін ұйымдастырылған туристік маршруттарды құрып, сол маршруттар арқылы алып жүретін гид мамандарды даярлау қажет. Зерттеу жұмысы бойынша аудан жерінің ерекшелігі ескеріліп, оның табиғи және тарихи ресурстарына “Мәдени мұра” атты экскурсия ұйымдастырылды. Бірнеше туризм түрлерімен айналыса алатын туристік маршруттардың көп болуы шетел және өз ел туристерімізді ауданға саяхаттауын ынталандырады еді. Сондықтан мемлекет тарапынан осындай туристік маршруттар ұйымдастыруға мүмкіндік беретін инфрақұрылымды жақсартуға, тур бойынша сауатты жұмыс жасайтын мамандарды дайындауға мүмкіндік беретіндей сұрануымыз қажет.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ МӘДЕНИ МҰРА ЕСКЕРТКІШТЕРІН ТУРИЗМ ДАМУЫ МАҚСАТЫНДА БАҒАЛАУ

Пардабай Б.,

г.ғ.к. Баяндинова С.М. жетекшілігімен

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы

e-mail: bagdat.pardabay@mail.ru

Мәдени мұра түсінігі және оның туризмді дамытудағы орны Оңтүстік Қазақстан облысының мәдени мұра ескерткіштерінің мысалында қарастырылған. Сондай-ақ, туристік-рекреациялық аудандастыру маңыздылығы көрсетілген.

«Мәдени мұра» сөзіне анықтама беру мәдениет терминологиясындағы ең күрделі және көпқырлы мәселе. Жалпы қабылданған негізгі анықтама Біріккен Ұлттар Ұйымының Білім, ғылым және мәдениет жөніндегі ұйымының (ЮНЕСКО) Бүкіл әлемдік мәдени мұраларын қорғау жөніндегі конвенцияда (1972 жыл) беріліп, сол конвенцияда, мәдени мұра түсінігін үш категория бойынша жіктеген: 1) ескерткіштер: архитектура нысандары, монументалды немесе сурет өнерінің туындылары, археология ескерткіштері, тасқа жазылған жазбалар, таңбалы тастар мен суреттер және т.б.; 2) ғимараттар тобы: тарих, өнер немесе ғылыми көзқарас тұрғысынан әмбебап құндылыққа ие өзінің біртектілігімен ерекшеленетін архитектуралық тұрғыдан байланысқан немесе жеке тұрған ғимарат немесе ғимараттар жиынтығы; 3) нысандар: адамдармен немесе табиғат пен адамдардың бірлескен туындысы болған нысандар. Мәдени мұра ескерткіштері – қоғамның жадында сақталған бүкіл материалдық және рухани мәдениеттің жетістіктері, қоғамның тарихи тәжірибесі.

Оңтүстік Қазақстан – ежелгі өркениет ошағы. Ұлы Жібек жолының бойында ғана емес, әртүрлі тарихи-мәдени ошақтардың тоғысқан жерінде ұтымды орналасуының және де ыңғайлы, адамға жай табиғи-географиялық жағдайының арқасында Оңтүстік Қазақстан облысы Орта Азиядағы орын алған барлық маңызды этномәдени үрдістердің нағыз қайнаған

ортасында болды. Облыс аумағы мәдени мұра ескерткіштеріне бай. Оңтүстік Қазақстан облысында тарихи ескерткіштер, әйгілі қорғандар, бекіністер, ежелгі қалалық кесенелер, тұрғындардың қоныс қалдықтары жетерлік. Облыс аумағындағы 802 тарихи және мәдени ескерткіштердің ішінен 528 археология ескерткіштері, 42 тарихи ескерткіштері, 226 архитектуралық ескерткіштер.

Жинақталған деректерге талдау жасайтын болсақ, халықты еңбекпен қамтамасыз етумен қатар, әлеуметтік-экономикалық жағдайын жақсартуда маңызды орын алатын туризмді Оңтүстік Қазақстан облысында дамытуға мүмкіндік беретін бірнеше алғышарттарды атап өтуге болады. Олар: отандық және шетелдік туристерді тартуға мүмкіндік беретін табиғи және тарихи-мәдени ескерткіштердің халықаралық маңызы бар тас жолы мен темір жолдарға жақын орналасуы; рухани материалдық мұралардың мол қоры сақталған Оңтүстік Қазақстан облысында халықтың жиі қоныстануы; облыс әкімшілігінің туризм бөлімінің ғылыми-танымдық, спорттық туризмді дамытуға баса назар аударуы.

КАРЛАГ ТУРИЗМ НЫСАНЫ РЕТІНДЕ

Сабитова А.Б.,

д.ғ.к., проф. м.а. Молдағалиева А.Е. жетекшілігімен
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы

e-mail: moldagalieva.aitolkyn2016@gmail.com

Карлаг – Қарағанды еңбекпен түзету лагері, 1930 жылы ұйымдастырылған. 1930 жылдың мамыр айында КСРО ХКК «Қарағанды еңбекпен түзету лагерлерін ұйымдастыру туралы» Қаулысы қабылданды. Құжатта: «саяси-шаруашылық және аграрлық-мәдени, Қазақстандағы ОГПУ-дың ерекше мақсаттағы лагерлері Қарқаралы округіндегі мәжбүр ету арқылы жұмыс істету лагерлері жанындағы үлкен аралас құрылатын кеңшарларды ескере отырып, Халық комиссарлар кеңесі қаулы етеді.

Қарағанды еңбекпен түзеу лагері 1931 жылы 19 желтоқсанда құрылды, лагерьдің орталығы Қарағанды қаласынан 45 шақырым жердегі Долинка ауылы болды, оған 120 000 гектар егістікке жарамды жер, 41 мың гектар шабындық жер бөлініп берілді. Карлаг аумағы солтүстіктен оңтүстікке дейінгі 300 шақырым, шығыстан батысқа дейінгі 200 шақырым жерді алып жатты.

Карлаг аумағында 80 мың тұрғыны бар, 4 мың қазақ киіз үйі, 1200 неміс, орыс, украин үйлері болды. 1930-1931 жылдары халықты зорлап көшіру басталды. Бұл операциялар үшін НКВД-нің әскері пайдаланылды. Немістер мен орыстар, украиндар негізінен Қарағанды облысының Тельман, Осакаров және Нұра аудандарына қоныс аударды. Қазақтардың тағдыры ерекше қайғылы болды: лагерьлерге берілген жердің солтүстік бөлігіндегі халықтың көпшілігі Қарағандыға, оған таяу жерлерге көшті. Бұның бәрі байлар мен кулактарды тәркілеп, олардың мыңдаған малын талан-таражға салумен тұтас келді. Тәркіленген малдың біразы «Гигант» кеңшарында арнайы ұйымдастырылған «Востокмясо» деген ұйымға берілді. Жергілікті халық көшірілгеннен кейін бос қалған жерлерді тұтықындардың сан мыңдаған топтары мекендеді. Олар лагерьдің бүкіл аумағына орналастырылды: теміржол салды, өздеріне барактар, мал қоралар, күзеттегі жауынгерлерге казармалар, бастықтарға тұрғын үйлер салды. Құрылысқа көбінесе ескі үйлердің материалдары пайдаланылды, «бейіттердің саман кірпіштерін пайдалануға тыйым салынды», алайда ол тыйым кейде сақталған жоқ. Бейіттердің бұзылу фактісі Қарағанды облысының Жаңарқа ауданында кездесті. Бұл туралы аудандық партия комитетінің бірінші хатшысы Ж. Сүлейменов Қарағанды обкомының бірінші хатшысы Галайдинге арнаулы хат жолдады. Хатта былай делінген: «Аудан аумағында Карлаг бөлімшелерін салу кезінде Ортау, Алабас, Жайдақсу шатқалдарында Карлаг қызметкерлері қазақтың атақты адамдарының бейітін

**ІШКІ ТУРИЗМ: ЖАҒДАЙЫ, ДАМУ ТЕНДЕНЦИЯЛАРЫ,
МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ БОЛАШАҒЫ
ВНУТРЕННИЙ ТУРИЗМ: СОСТОЯНИЕ, ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ,
ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ
DOMESTIC TOURISM: STATUS, TENDENCIES OF DEVELOPMENT,
PROBLEMS AND PROSPECTS**

Абдулгани М., Особенности организации и продвижения халал туров в Казахстане	
Абдусалам Б.М., Развитие религиозного туризма в Казахстане	344
Азатова А.М., Алматы облысының Көксу ауданында туризмнің даму мүмкіншіліктері	345
Айденова М.А., Қазақстанда кайтингты дамыту перспективалары	346
Алтынбек А.Б., Қызылорда облысында туризмді дамытудың әлеуметтік- экономикалық тиімділігі	347
Асқаров К.А., Қазақстандағы тау-шаңғы туризмінің даму мүмкіндіктері	348
Ахай Е.А., Шығыс Қазақстан облысында балалар туризмінің даму жағдайы	349
Ахметова К.А., Туристтік кәсіпорындарды басқарудың эффективті жолдары	350
Бауткина О.В., Становление гастрономического туризма и перспективы развития в Казахстане	351
Дәукараева Ж.А., «Жаңақорған» шипажайы – емдік туризм орталығы ретінде	352
Елеуова Д.А., Анализ туристского потенциала региона (на примере Мангистауской области)	353
Ерболова Д., Қазақстан шипажай-курорт кәсіпорындарында спорттық аниматорлар қызметінің жағдайы	354
Ергешбай А.М., Танатотуризмнің әлем бойынша және қазақстанда даму перспективасы	355
Жақсылық Б.Б., Караванинг және кемпингтің даму алғышарттары	356
Кадылбекова Ж.Е., Состояние и перспективы индустрии гостиничного хозяйства Казахстана	357
Камбарова К.М., Перспективы развития агротуризма в Костанайской области	358
Керімхан Е.Б., Событийный туризм как один из перспективных направлений туризма	359
Ким А., Языковой туризм как перспективное направление внутреннего туризма Казахстана	360
Құттыби А.Ә., Діни мекемелерде тамақтандыруды ұйымдастыру	361
Қырықбай А.Б., Қазақстандағы танатотуризмді дамыту мүмкіндіктері мен болашағы	362
Момынхан А.Д., Туризм сферасындағы маркетингтік бағдарламаның ролі	363
Мухаметханова Т.Б., Этнические особенности охотничьего туризма в Республике Казахстан	364
Мухсымов Е., Қазақстанда әлемдік экотуризмнің тәжірибесін қолдану және дамыту	365
Мырзалиева Р.Б., Рамазанова С.Б., Ұлы Жібек жолы бойындағы эко-этно қонақ үй концепциясы	365
Набиева А.Р., Формирование бренда Астаны как туристского центра	366
Нуртаева Т.Қ., Жаркент қаласының туристік-рекреациялық мүмкіндіктері	367
Онғар А.Б., ОҚО-ның Бәйдібек ауданы туризмінің қазіргі жағдайы мен оны дамыту болашағы	368
Пардабай Б., Оңтүстік Қазақстан облысының мәдени мұра ескерткіштерін туризм дамыту мақсатында бағалау	369
Сабитова А.Б., Карлаг туризм нысаны ретінде	370
Садық Ж.Ә., Қазақстан туризм дамуының қазіргі тенденциясы	371
Сапиева А.Ж., Факторы и условия развития туристско-рекреационной деятельности ГНПП «Буйратау»	372
Сарабаева Б.С., Іле-Алатау мемлекеттік табиғи ұлттық саябағында волонтерлік туризмнің даму мүмкіндіктері	373
Сариева К.Б., Совокупный туристский потенциал Жамбылской области	374
Тлеулес А.К., Оқиғалық турларды ұйымдастыру Алматы қаласы туризмін дамытудағы жаңа тенденция ретінде	375
Төлеген М.С., Подходы к совершенствованию гостиничных услуг в Алматы на примере предприятия "Mildom Hotel"	376
Төралы Ж., Алматы қаласында тамақтану индустриясының қазіргі жағдайы	377
Тұрсынғалиева Н.К., Талдықорған аймағындағы туристік шипажай кешендерінің қызмет атқарылуы	378
Хайруллина А.К., Абылайхан резиденциясы Солтүстік Қазақстан облысының перспективті туристік нысаны ретінде	379
Юсупова Ф.А., Анализ туристского потенциала региона (на примере Акмолинской области)	380
Abdrakhman A.Y., Technology and development of auto-caravanning in Kazakhstan	381
Aidarbayeva A.A., Rural tourism and its potential development in Kazakhstan	382
Alimgaziyeva N.K., Influence of modern technologies on development of electronic tourism in Kazakhstan	383
Makasheva A.A., Development and improvement of a national tourist product (a case of a nomadic lifestyle)	384
Myrzakhan G.S., Techniques and organization of cultural cognitive tours	385
Omarova A.R., Tendency and perspectives of hostel development in Almaty	386